

**‘Soms moet je
mensen helemaal
opnieuw opvoeden’**

Bircan Kaplan (33) werd twee jaar geleden door de gemeente Hoorn aangesteld als re-integratiecoach om de Turkse werklozen te benaderen. Via de eigen taal en cultuur moest ze deze moeilijk bereikbare groep weer aan het werk krijgen. 'Je moet geduld hebben.'

Re-integreren gaat verder dan mensen weer aan het werk krijgen. Diverse problemen beletten mensen weer een baan te vinden. Soms hapert het op culturele achtergronden.

Tekst pieter.verbeek@rePublic.nl

Beeld Maarten Kools

.....

Eigenlijk heeft ze gewoon een groot talent. Dat weet Kaplan zelf ook. Ze kan namelijk heel goed met mensen omgaan. Al tijdens haar stage, zestien jaar geleden bij de afdeling woningtoewijzing, werd dat bij de gemeente Hoorn opgemerkt. Haar talent kon ze in 2006 goed kwijt in de proef van Hoorn om allochtone werklozen te benaderen door iemand die uit hun eigen cultuur kwam. De proef werd, dankzij Kaplan, een succes en inmiddels werkt Hoorn ook met een Marokkaanse re-integratiecoach en een coach speciaal voor Antillianen. Kaplan gaat verder in haar werk dan de mensen weer aan het werk te krijgen. Ze helpt ze met allerlei achterliggende problemen, die hen belemmeren om te werken. Kaplan: 'Die moet je eerst weghalen. Het kan twee maanden duren of twee jaar. Belangrijk is dat je ze niet laat zitten. En daarom heb je wat begrip en geduld nodig.'

geloven. Dat begrijp ik wel, het zijn mensen die jaren alleen maar in huis en in hun buurtje hebben geleefd. Je moet ze helemaal opnieuw opvoeden en grootbrengen als het ware. En daar moet je geduld voor hebben.'

Zijn er veel mensen in Hoorn die zo geïsoleerd leven?

'Vooral bij de Marokkaanse gemeenschap dacht ik "waar ben ik aan begonnen"? Die vrouwen komen echt van het platteland, ze waren daar niet gewend om uit huis te gaan in hun kleine dorpjes in de bergen. Ik kwam vrouwen tegen die jaren niet meer naar buiten waren geweest. Ik heb vrouwen gezien met urgente medische klachten, die niet naar de dokter wilden. Dat is moeilijk voor te stellen.'

Wat doe je dan?

'Eén vrouw wilde absoluut niet naar het ziekenhuis omdat ze dan mogelijk naar een mannelijke arts moest. Het ging om een vrouwelijke kwaal en ze wist niet hoe ze het hem moest vertellen. Ze zou zich erg schamen. Waarom ga je niet naar Marokko, vroeg ik haar. Dan kun je daar naar de dokter met iemand die de weg weet. En kun je het in je eigen taal vertellen. Ze is toen uiteindelijk zelf met vakantie gegaan en daar naar het ziekenhuis geweest. Zonder man of kinderen. Dat vind ik mooi. Als ik aan mijn eigen oma denk vroeger, die zou niet zomaar zonder man in het vliegtuig stappen.'

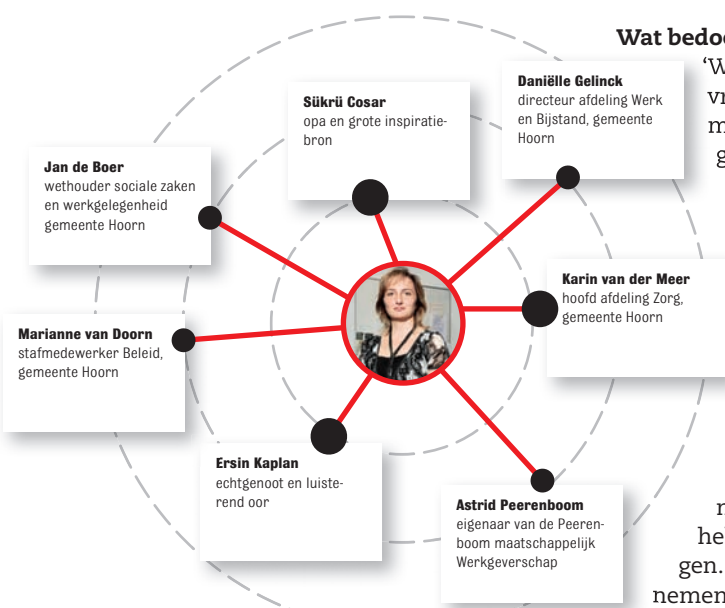
Waar komen deze verhalen vandaan, vertellen mensen je dat zomaar?

'Ik zoek de mensen op als ze niet komen opdagen op afspraken. Dan kom je bij ze binnen. Natuurlijk ga je niet meteen bij de eerste ontmoetingen hierover praten. In het begin kijkt de vrouw je niet aan. Hoe vaker je haar bezoekt, hoe meer ze loskomt. Het is een kwestie van vertrouwen. Als dat er is, komen de gesprekken op gang.'

Kom je veel nare dingen tegen?

'Ja, ik ben best veel gezinnen tegengekomen, waar er niet eens een wasmachine was. Dan

Het netwerk van Bircan Kaplan

Wat bedoel je precies?

'Wanneer een Turkse vrouw bijvoorbeeld moet werken en weigert haar kinderen naar de kinderopvang te brengen, kun je daar makkelijk een oordeel over geven. Maar, stel je voor dat je niet gewend bent aan kinderopvang en in dit land alleen je kinderen hebt. Dan is het moeilijk om ze de hele dag weg te brengen. Je moet de tijd nemen om het uit te leggen. Sommige van deze vrouwen zijn toch wat achtergebleven. Ze moeten zo iets eerst zien om het te

WIE Bircan Kaplan, 33 jaar, getrouwd, twee kinderen, Hoorn.

OPLEIDING Middelbare opleiding in Turkije, mbo informatica in Nederland.

VORIGE BAAN Re-integratiecoach, gemeente Hoorn

HUIDIGE BAAN Accountmanager werkgeversbenadering, gemeente Hoorn

Iemand moet hen vertellen dat het ook anders kan, en eigenlijk anders moet in deze tijd'

vroeg ik waarom ze geen wasmachine nemen om meer tijd voor zichzelf en de kinderen te krijgen. Als antwoord werd me gevraagd wat ze dan de hele dag moesten doen. Iemand moet hen vertellen dat het ook anders kan, en eigenlijk ook anders moet in deze tijd.'

En ben jij diegene?

'Ik ben wel iemand die dat gewoon kan zeggen. Op een manier zonder hen te beledigen of te kwetsen. Ik heb nog nooit een vervelende reactie van een klant teruggekregen. Bijvoorbeeld bij die vrouw die niet behandeld wilde worden, zei haar man steeds dat ze niet naar buiten wil. Flauwekul, zei ik tegen hem. Ik zie jou wel vaak door de stad lopen en fietsen. Ze is toch ook een mens, zei ik. Ik zou zelf als man zeggen "waar bemoei je je mee?" Maar dat deed hij niet.'

Zijn er ook zaken die je aangrijpen?

'Zeker. Ik had bijvoorbeeld nazorggesprekken met een klant. Ze heeft werk, maar met haar oudste zoon ging het niet zo goed. Zijn vriendin was bij hen ingetrokken en deed er alles aan om hem te houden. Elke keer bleek ze spontaan zwanger, wel vijf, zes keer in een jaar tijd. Al die keren liet ze het weghalen. Dan wil ik het liefst dat meisje vinden om haar te vragen waar ze mee bezig is. Ik heb mijn cliënt aangeraden met haar zoon naar de ouders van het meisje te gaan om samen

een oplossing te vinden. Die reageerden dat de vrouw niet met het probleem bij hen hoefde te komen. "Ze heeft er toch steeds een oplossing voor", reageerden ze. Gelukkig zette de jongen na deze reactie een punt achter de relatie.'

Dat ze in het begin alleen de toch redelijk kleine Turkse gemeenschap in moest, was best moeilijk. Ze kende zowat iedereen. Ook het aanspreken van de mensen in het Turks was even wennen voor de geboren Hoornse. 'Ik vond het helemaal niet leuk in het begin. Ik voelde me in een gesloten wereldje leven.'

Maar het werkt dus toch?

'Ja. Zeker als je mensen tegenover je hebt die zeggen dat ze niet kunnen werken omdat ze hoofdpijn hebben en niet kunnen uitleggen waarom ze er last van hebben. In het Turks kun je dat vragen en hen aansporen om naar de dokter te gaan. En uitleggen dat andere mensen ze niet zullen begrijpen als ze dat niet doen. Het is gewoon de kortste klap.'

Gaan deze mensen uiteindelijk wel Nederlands leren?

'Als de wil er is dan komt het wel. En als je de mensen meer het huis uitkrijgt gaan ze ook meer praten met anderen. Dan gebeurt er vanzelf wat in de taal.'

Zijn er ook wel eens cliënten waar het echt niet bij lukt?

'Absoluut. Ik heb een stel gehad die allebei moesten re-integreren. De man haalde steeds weer een verwijfsbrief van de GGZ en bracht psychische redenen aan om niet te werken. Toen raakte de vrouw zwanger. Konden ze allebei niet werken. Ik ben er voorstander van om ze wel te blijven oproepen. Een keer in de maand of zo. Schrijf ze in bij een taal cursus bijvoorbeeld, of zet haar in een traject met vrouwen om te participeren. Dan kom je vooruit in plaats van thuis niks te doen.'

Wat drijft je om zo betrokken te blijven?

'De mensen met wie ik werk, komen altijd negatief in de media, er wordt altijd maar slecht over ze gedacht. Geloof me, het is niet makkelijk wat ze allemaal moeten doen om die uitkering te houden. De meeste mensen hebben die niet voor hun plezier.' ●

